

Tvangslicensordningen indebærer, at radio- og fjernsynsudsendelser uden samtykke fra ophavs-mændene kan fordeles over kabelanlæg mv. i samti-dig og uændret form mod betaling af vederlag til de i udsendelserne medvirkende ophavsmænd og ud-øvende kunstnere m.fl. Kan der ikke mellem kabel-anlæggene og rettighedshaverne opnås enighed om vederlagets størrelse, kan spørgsmålet efter lovens § 47, stk. 1, indbringes for Ophavsretslicensnævnet, der kan træffe den endelige administrative afgørelse i sagen.

Kabelanlæg, som modtager udsendelserne ved hjælp af egen antenne, og som ikke omfatter mere end 25 tilslutninger i en bygning eller i en gruppe af nærliggende bygninger, er undtaget fra vederlags-pligten, jf. lovens § 35, stk. 2.

Tvangslicensen omfatter ikke udsendelser, som fo-retages via kommunikationssatellitter, medmindre der samtidig sker direkte udsendelse til almenheden, samt udsendelser, som sker i kodet form, jf. lovens § 35, stk. 5. Kabelfordeling af de nævnte udsendelser er omfattet af den almindelige bestemmelse om eneret til offentlig fremførelse i lovens § 2, hvilket inde-bærer, at der må træffes aftale med rettighedshaver-ne.

Den foreslåede ændring af § 35 har til formål at omlægge tvangslicensordningen til en aftalebaseret ordning. Ændringen er nødvendig som følge af art. 8, stk. 2, i satellit- og kabeldirektivet. Efter art. 8, stk. 2, skal tvangslicensordninger på kabelområdet senest den 1. januar 1998 være erstattet af eneretsordninger baseret på kollektiv rettighedsforvaltning (art. 9). Forslaget indebærer, at tvangslicensen fra det nævnte tidspunkt ændres til en aftalelicensordning svarende til, hvad der efter ophavsretslovens § 50 gælder på en række andre brugerområder, fx for ra-diofoniernes udsendelsesrettigheder (§ 30), optagel-ser til undervisningsbrug, fotokopiering m.v. (§§ 13-14 og § 17, stk. 3).

Forslaget til stk. 1 indebærer, at såvel udsendelser, der foretages via kommunikationssatellitter, som ko-de udsendelser vil være omfattet af den nye aftale-licensordning.

Med hensyn til kabelfordeling af udsendelser fra kommunikationssatellitter finder Kulturministeriet det på baggrund af den teknologiske udvikling ikke længere hensigtsmæssigt at opretholde en forskel mellem direkte sendende satellitter og kommunika-tionssatellitter. Enhver, der har installeret en para-bolantenne, har i dag mulighed for at modtage sig-naler også fra kommunikationssatellitter.

Når det gælder kodede udsendelser, er der ikke i satellit- og kabeldirektivet taget stilling til, om så-danne udsendelser skal være omfattet af direktivets

bestemmelser om aftalebaseret kabelretransmission. For primærudsendelser i kodet form bestemmes det i direktivets art. 1, stk. 2, litra c, at der skal foretages rettighedsklaringer, såfremt afkodningsudstyr er stillet til rådighed for almenheden af sendeforetagendet eller med dets samtykke. En tilsvarende bestem-melse findes ikke i direktivets kap. 3 om kabelre-transmission. I art. 8, stk. 1, bestemmes det kun, at de i kap. 3 fastlagte retransmissionsbestemmelser skal gælde for »programmer fra andre medlemssta-ter«.

Da den i direktivets kap. 3 gennemførte ordning for kabelretransmission i sin kerne er en aftalebaseret ordning, synes de hensyn, som har ført til at undtage kodede programmer fra den gældende tvangslicensordning, ikke på samme måde at gøre sig gæl-dende i forbindelse med en aftalelicens. Det foreslås derfor, at viderespredning af kodede udsendelser på basis af en aftalelicens undergives samme regler, som efter direktivets kap. 1 gælder for rettighedskla-ning af initial udsendelsesvirksomhed. Kodede ud-sendelser vil således være omfattet af aftalelicens-ordningen i alle tilfælde, hvor afkodningsudstyr af radio- eller fjernsynsforetagendet eller med dets samtykke er stillet til rådighed for almenheden, uan-set hvor dette måtte være sket.

Anvendelsesområdet for aftalelicensen vil herefter i almindelighed være begrebet »udsendes i radio el-ler fjernsyn«, således som dette begreb er nærmere fastlagt i bemærkningerne til ophavsretslovens § 2. Aftalelicensen vil på denne baggrund omfatte:

- sendinger, der foretages over det konventionelle radio- eller tv-jordsendenet (såkaldte terrestriske sendinger),
- sendinger, der foretages over rundspredende sa-tellitter (såkaldte tv-satellitter, direkte sendende satellitter eller DBS-satellitter),
- sendinger, der foretages over kommunikationssa-tellitter (såkaldte FSS-satellitter, »fixed satellite services«, der oprindeligt var forbeholdt udveks-ling af tjenesteydelser inden for telekommunika-tionssektoren),
- kodede sendinger, såfremt dekodere er gjort til-gængelige for almenheden af det udsendende ra-dio- eller fjernsynsforetagende, eller med dets samtykke.

På et enkelt punkt er anvendelsesområdet for den nye aftalelicens snævrere end begrebet »udsendes i radio og fjernsyn« i ophavsretslovens § 2. Det drejer sig om såkaldt »kabelfødte programmer«, dvs. vide-reudsendelse af udsendelser, som primært er ud-sendt via kabel. Efter ministeriets opfattelse er der ikke noget behov for at regulere rettighedsforholde-ne for samtidig videreudsendelse af programmer